

December

De donkere dagen, de kortste dag: allemaal de schuld van onze scheve aardas. Ook dat is natuur. De komst van de trekvogels, de kerstboomverkoop en onze loopneuzen, ze zijn het gevolg van de planetaire botsing die lang, lang geleden voor die scheve toestand heeft gezorgd. De negentiende-eeuwse Amerikaanse natuurbeschermer John Muir zei het al: “Als we één enkel dingetje in de natuur apart proberen te nemen, ontdekken we dat het vast zit aan al het andere in het universum.” In dit geval het slinken van het licht.

We vullen de glazen en branden de kaarsen en hopen op betere tijden. Die laten op zich wachten, want zo snel draait de aarde nu ook weer niet om de zon. Tot lang na de zonnewende houden we de gordijnen dicht. We keren onze zwarte wereld de rug toe. En het licht, waar we geen aandacht aan schonken toen het er was in overvloed – want zo is ónze natuur – wordt node gemist. Maar eenmaal schaars, wordt het licht gekoesterd. De korte dagen, het opstaan bij donker en het weer thuis komen bij donker, ons winterse mollenbestaan, het doet ons eindelijk het licht waarderen. Onze ogen gaan open:

*Vanuit het donker in november naar de schoonheid van het licht.
Niet zomaar licht, de drinker van het licht proeft tinten
en nuances als van wijnen. De zinnen gescherpt
is er niets dat ontsnapt aan het zicht.*

(H.C. ten Berge, *Splendor*)

Maar licht is meer dan een zintuiglijke koestering en een bron van schoonheid. Zonder licht geen leven. Met behulp van licht zet het chlorofyl, dat planten hun groene kleur geeft, het koolstofdioxide in de atmosfeer om in zetmeel en suikers: fotosynthese. Licht wordt tot voedsel, in de eerste plaats voor de plant zelf en indirect voor ons. Is het geen wonder?

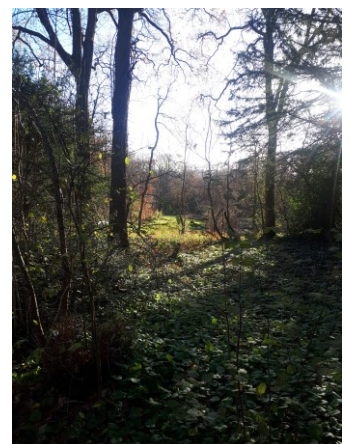
Als bijproduct van de fotosynthese scheiden de planten zuurstof af. Dat we überhaupt kunnen ademen danken we dus aan het licht en we hebben ook nog eens voedsel om het in dit ondermaanse een tijdje uit te zingen, want we eten planten en planteneters.

Sint Franciscus zong niet voor niets: “Wees geloofd mijn Heer met al uw schepselen, in het bijzonder meneer broeder Zon, die de dag brengt en ons door zichzelf verlicht.”

Kerstmis is voor menig een het feest van het licht, of zo u wilt van het Licht. De zonnewende geeft hoop want de dagen gaan lengen. Weliswaar zal de ergste kou nog komen en staat in onze gematigde luchtstreken (alweer die scheve aardas!) de natuur in de sluimerstand, maar we weten dat er verandering op til is. Misschien hoort u nog voor de jaarwisseling de eerste Zanglijster of ontdekt u op een beschut plekje het eerste bloeiende Speenkruid, en anders zeker wel een Madeliefje. Tussen kerst en 3 januari houdt Floron de jaarlijkse Eindejaars plantenjacht, waar ook u aan mee kunt doen (<https://www.floron.nl/plantenjacht>). Vorig jaar werden gemiddeld gedurende één uur zoeken 16 soorten bloeiende planten geteld. Dat geeft de burger moed:

*Er is een leven dat krimpt en verkwijnt.
Er is het licht dat verblinkt noch verdwijnt.*

(*Splendor*)

Rob van Dam